Бухы орокуудай пролетариат, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Совадэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 60 (3378) | 1942 оной ма тын 11, среда | СЭН 15 мүнгэн

„Тарилгын талмайе үргэдхэхэ гэһэн нэн түрүүшын ба гол ехэ зорилго байна. Шадаал һаа ехэ газар дээрэ тараа тариха хэрэгтэй“.

М. КАЛИНИН.

АРАД ЗОНОЙ ДУНДА АРИГ СЭБЭРЫЕ САХИЯ

(„Правдын“ түрүү бэшэгһээ)

Немецко-фашистска эзэмдэгшэдэй урдаса эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа советскэ араадай агуурсэ тэмсэлдэ хабаадагүй түн зонай орон соо үгы. Хүн зонойтон шухала эрилтэнүүдые ханга-ха тухайда эмхи зургаануудай бү организациинуудай харюусалга дайнай тедэ шанагаа ехэдэг байна.

Арад зоной эсэргүүлэ хамгаалга эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэ-шэд болбол город ба хүдэс нютагуудые хэжэг хамгаалһаа аршаалха, сагтка аргатай. Немецкэ булимтарагшадһаа сүлээлгэһэн районуудта байгаа культурно-ажаһуунтолай хабаатай эмхи зургаануудые һэргээн босгоохы тулада манай партиг ба правительство угаа ехэ мүнгэн зоорилгобинь. Тэндэ больница ба аптекэнүүд һ ргээн босгоогдожо, врачуудые ошоо байнхай. Хэлэн олон районуудта врачуудай тусхай отрядуудые ябаа-га город ба тосхонуудай арит сэбэр байдалые шалгаг үзэдэг байна.

Элүүр байгалай түлөө тэмсэхэ ябадал гишэдые сүлеелгэһэн районуудта ба фронт шадарай зуруу газаринуудта хабаатай бөшэ. Дайнай эрхэ байдал дээрэһээ хэдэн миллион гражданинуудые шэнэ газарта нүүлгэгдэһэн байна. Тэндэ нүүлгэдэжэ ошоо охорхон болзор соо ажаһуудалайгаа эрхэ байдалые сум зохёон тарааруулга шалгахагүй байха юм. Хамтын байра ба юрыншье гэр байдал соо хүнүүд ехэ слоороо байрлаһан ушаснуд ехэ олон. Тиимэ туда нигэжэ хүн зоной олоор байрлаһан газарта арит сэбэрые сахиха заршам түйлай нарилгар бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Арит сэбэрые сахиха эмхи зургаануудай һанал анхарал болбол хүн зоной олоороо сутлаһан ба сутларха газаринуудта тэнцэ нэн түрүүшын үеэ хандуулагдахе ёһотой. Арит сэбэрые сахиха санитарна врач болбол энтей ба хамтын байрнуудай, банн ба хүбсөһэ угаалгат газаринуудай, столово ба магазинуудай, вокзал ба түүнэй харьяа һаагнуудай арит сэбэрэй сойлгоо алагдан хараажа бэйта уялгатай. Арит сэбэрые сахиха эмхи зургаануудыг ба санитарна врачуудыг хадаа арит сэбэрэй түлөө, арит сэбэрые сахиха заабаринуудые бэелүүлэхэн түлөө эрилгэ шууд тэмсэхэ ёһотой. Хэрбээ баншие гаатша гү, али тэр байрые дараа байгтка харюусалгата хүнүүдэй зүгһээ арит сэбэрые сахиха заабари гүйцэтгүүдые зорюуда эбдэһэн байбалынь тэдэнэ туйлай шанга харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Дайнай сагай бэрхэшэлэнүүдэ дээрэһээ һалаг байдалтай эбсэхэ гэһэн һаналтай нютагуудтахи партийна организациинуудай хүчэлбэрилэгшэд байбал юушье хэжэ шадалагүйб гэжэ бээ мэдүүлһэн үн болоно. Гэр байра соогуур үлиһаагүй, шорой тоолгүй, сэбэр агаартай байха гэшэ тиимэл һаа ехэ бэрхэтэй юумэ аал? Баншин бага байһан дээрэһээ олон хүн зонуд бээ угаажа шадалагүй ушаринуд тэнцэлэг. Энэ эмхи угалгага арга олохо. Тиигэхэн тулада баншие түхэреен сүлжэ соо хүдэлмэрилгэ хэрэгтэй. Мылэ дуталдаг. Тиигэхэнь нютаг нютагта мылэ хэхэ ажагүйлэбэринүүдые эмхидэгты. Сарратовско, Горьковско ба бөшэшые областынуудай нютагай ажагүйлэбэрин үүд лаазан арбаад артель ба предприятинуудта мылэ хэхэ үйлэбэриие эмхидхэжэ шадамхай. Бэшэшье областынуудта анзаан мэтэр мылэ хэжэ шахаха.

Сэрэг дайнай тесы бэрхэшэлэнүүдэ шалгаан юушье хадаагүй хүнүүн болбол дайн й эрхэ байдал дээрэһээ пүтэлбэриилэгшэдэй үүсэ табиһан туйлай харюусалгата зорилгонуудые оготошье ойлгогогүй байна. Эмхэлэгшэ хэзэ олон эмхи зургаануудай зүгһээ хэжэг хамгаалгай дэлгэрхэ ябалдалтай тэмсэхэ хүдэлмэри ехэ нуугаар табиагай байдаг. Город соонь ехэ муухай, ноогой хабшолоо дарагдашаһан байна юм.

Арит сэбэрые сахиха тэрэг болбол оборонын хэрэг мүн. Арит сэбэрые сахиха хэрэг—советскэ арадай элүүр байдалые хамгаалха хэрэг мүн. Арад зоной дундаа арит сэбэрые хэды шэнэен бэйн шанартайгаар сахижа шадаһанһаа фронт ошоохо немэрэ хүсэн хүнүүдэй бээ тамирай байдал дулыдгана. Арад зоной дундаа арит сэбэрые сахиха ябадагай шанар дээрэһээ фронтыг хоолэлэлэ продукци бүтээжэ байгаа предприятинуудай таһалгаатагүй гоор хүдэлмэрилгэ ябадал дулыдгана.

Нютаг нютагай партийна, советскэ, профсоюзна организациинуудаа элэ зорилгонуудтахи хоолтоо һанажа ябаха уялгатай. Хабарай эхилһэн дээрэһээ ниитэлэг эмхэн тухайда ехэзр һаа-гаа табиха хэрэгтэй. Элүүрые хамгаалга Аратай Комиссариадтай нютаг нютагтахи органуудай хүдэлмэри нилээд ехэ дутагдалтай. Тиимэ тула партийна организациинуудтаа тэмсэнэ ехэхэн туйлаймжа үзэгүүлхэ уялгатай гэшэ.

Элүүрые хамгаалга эмхи зургаануудтылдахи элүүрые хамгаалга хэрэгые байлгаруулгын түлөө тэмсэлдэ советскэ олонхитын зүгһээ эмбхитэй хамһалсалга абажа байтаар хүдэлмэрэ табиха ёһотой. Предприятиеи, эмхи зургаан ба гэр байдын дэргэдэ ажаһуудтаһаа санитарна звеноууд, санитарна постонуудые, санитарна дружинануудые, нэгэн олонгаан эмбхитэй—эдэ бүгэдэ-рее эмхэлгэн хүдэлмэрилгэнэ-гэ туйаламжа үгүүлхэр хэрэгтэй бэлэн. Арит сэбэрые сахиха заабаринуудые бэлэдхэн ябаадалые хэрэглэлгүй бү оршогты! Хэжэг хамгаалга дэлгэрхэ ушаг шалгагаануудые урилгаһан сагаагты! Тылдахи арит сэбэрые сахилгые эрхэм һайнаар байдалгын түлөө тэмсэгты! Немецко-фашистска эзэмдэгшэдһээ ехэ дынгее газар оронные сэбэрлэхын түлөө ашуехэ тэмсэлдэ шэнэ зоритойгоор, бүхы күсэ шадаараа хабаалсалгын тулада советскэ хүнүүдэй бэсын элүүрые хамгаалагты!

Зүүн районуудта сахарай свекло тарилга

Оронай зүүн районуудаар ажа үйлдэдэг свекло тарилгын шэнэ баастынуд эмхидэ гэжэ байна. Хэдэн жэл соо дэлхэй дээрэ свеклын эрэ үндэр ургаса Чуваш ба Касакстанай ба Киргизийн колхозуудта адлаар Удмуртска АССР-эй, Красноярска кизаарай, Омско, Кировска, Молотовско болон ороной зүүн ба хойто зүгэй областынуудай бусад олон колхозуудта сахарай свеклын плантация бии болгобо. Свекло шэнээр тарилаг болсон районуудта Улаан Армида ба ажалшадта арбаад миллион пуд сахар үгэхэ байна.

Оборонын Арадай Комиссариадта

УЛААН АРМИИЧ АРТИЛЛЕРИИН ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ СОСТАВТА СЭРЭГЭЙ ПЕРСОНАЛЬНА НЭРЭЭЛГЭ ТОГТООХО ТУХАЙ

Гүрэнэй Оборонын Комитедэй тогтоолтой зохилдуулан захирһанинь:

1. 1942 оной апрелиин 1-һээ Улаан Армийн инженерно-техническэ составта:

Техник-лейтенант;
ахалагша техник-лейтенант;
инженер-капитан;
инженер-майор;
инженер-подполковник;
инженер-полковник;
инженерно-артиллерийскэ албанай генерал-майор;
инженерно-артеллерийскэ-албанай генерал лейтенант;
инженерно-артиллерийскэ албанай генерал-полковник гэһэн сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые тогтоохо.

2. Хоёр һарын хугасаада нэгэдэхи рангын сэрэгэй техник хүртэрхи нэрэзэргэтэй бүхы инженерно-техническ составые шэнээр хаража үзеед, тус захиралтын нэгэдэхи пунктда зохилдуулан сэрэгэй шэнэ нэрэзэргэнүүдые олгохые фронтнуудай, округуудай ба арминуудай сэрэгэй советүүдтэ захирба.

3-дахи рангын сэрэгэй инженерһээ эхилээд, тэрээнһээ дээшэнхи инженерно-техническэ состав тухай аттестационно материалые Улаан Армийн артиллериин начальникгай Главна Управлениин кадриуудые эрхилхэ упрвленидэ 1942 оной мартын 25 хүртэр хүргэхэ.

3. Фронт дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан строевой часть нуудай артиллериин инженерно-техническэ составта сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые олгохын тулада алба хэхэ болзорынь техник-лейтенантда—8 һараар, ахалагша техник-лейтенантда—нэгэ жэлээр, инженер-капитанда—нэгэ жэлээр, инженер-майорто—нэгэ жэл зургаан һараар, инженер-подполковникто—2 жэлээр тогтоохо.

Ахалагша техник-лейтенант хүртэрхи сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые фронтнуудай ба арминуудай Сэрэгэй Советүүдтэ олгохо ёһотой. Инженер-капитанһаа инженер-полковник хүртэрхи сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые олгохо ябадал Обороныи Арадай Комиссарай захиралтануудаар үйлдэгдэхэ.

Хүдэлмэридее онсо амжалтануудые хэһэн гү, али онсо габьяа байгуулһан зарим ушарнуудаа дээрэ ахалагша техник-лейтенант хүртэр эзэлжээнһээ гадуур сэрэгэй нэрэзэргэ олгохо ба инженер-капитанһаа дээшэ эзэлжээнһээ гадуур сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые олгуулха тухай хүргэлтэ хэхэ эрхэ фронтнуудай ба арминуудай Сэрэгэй Советүүдтэ олгохо.

4. Улаан Армийн артиллериин инженерно-техническэ составта зэргын-тэмдэгүүдые ба хубсаһанай формонуудые командна составтай адлаар тогтоохо. Улаан Армийн инженерно-техническэ составта тогтоогдоһон петлицэнүүд дээрэхи эмблемые (һүүлдэ тэмдэгые) абаха.

4-дахи, 65-дахи, 174-дэхи ШТУРМОВОЙ, 6-дахи, 7-дэхи, 120-дохи, 69-дэхи, 44-дахи, 55-дахи ИСТРЕБИТЕЛЬНЭ, 43-дахи, 33-дахи, 5-дахи БОМБАРДИРОВОЧНО АВИАЦИОННО ПОЛКНУУДЫЕ ГВАРДЕЙСКЭ ПОЛКНУУД БОЛГОХО ТУХАЙ

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүүсэн Советскэ эхэ оронойнгоо түлөө болоһон байлдааануудта 4-дэхи, 65-дахи 74-дэхи штурмовой, 6-дахи, 7-дохи, 120 дохи, 6 -дэхи, 44-дэхи, 55-дахи истребительнэ, 43-дахи, 33-дахи, -дахи бомбардировочно авиационно полкнууд эрэлхэгэй, баатаршалгын, жаяг заршамай ба эмхи журамай үльгэр жишээнүүдые харуулаа. Немецкэ булимтарагшадта эсэргүүсэн таһаралтагүй байлдааануудые ябуулха зуураа эдэ авиационно полкнууд фашистска сэрэгүүдые туйлай ехэ гэлтэдэ оруулжа, ооһэдынгее баатар хүсэтэ сохилтонуудаар дайсанай амиды хүсые ба техникыень үгы хэжэ, немецкэ булимтарагшадые хайрэ гамгүйгеер хаа һамна сохиһон байна.

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүүсэн эсэгэ оронойнгоо түлөө болоһон байлдааануудта баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө, бата тэсэбэри, эрэлхэг зориг, жаяг заршам ба эмхи журамай түлөө личнэ составайнгаа героизмынь түлөө заагдаһан полкнууд гвардейскэ полкнууд болгогдобо, тодорхойлходо:

1). 4-дэхи штурмовой авиационно полк—7-дохи гвардейскэ штурмовой авиационно полк болгогдоо—полкынь командир Советскэ Союзай Герой подполковник **Гетьман С. Г.**

2) 5-дахи бомбардировочно авиационно полк—8-дахи гвардейскэ бомбардировочно авиационно полк болгогдоо—полкынь командир подполковник **Кучерков Г. С.**

3) 69-дэхи истребительнэ авиационно полк—9-дэхи гвардейскэ истребительнэ авиационно полк болгогдоо—полкынь командир майор **Шестаков Л. Л.**

4) 33-дахи бомбардировочно авиационно полк—10-дахи гвардейскэ бомбардировочно авиационно полк болгогдоо—полкынь командир полковник **Пушкарев Ф. С.**

5) 44-дэхи истребительнэ авиационно полк—11-дэхи гвардейскэ истребительнэ авиационно полк болгогдоо—полкынь командир подполковник **Благовещенский В. С.**

6) 120-дохи истребительнэ авиационно полк—12-дохи гвардейскэ истребительнэ авиационно полк болгогдоо—полкынь командир подполковник **Писанко А. С.**

7) 43-дахи бомбардировочно авиационно полк—131-дэхи гвардейскэ бомбардировочно авиационно полк болгогдоо—полкынь командир майор **Чук И. Г.**

8) 7-дохи истребительнэ авиационно полк—14-дэхи гвардейскэ истребительнэ авиационно полк болгогдоо—полкынь командир подполковник **Галицин Г. М.**

9) 174-дэхи штурмовой авиационно полк—15-дахи гвардейскэ штурмовой авиационно полк болгогдоо—полкынь командир Майор **Поляков С. Н.**

1) 55-дахи истребительнэ авиационно полк—16-дахи гвардейскэ истребительнэ авиационно полк болгогдоо—полкынь командир майор **Иванов В. П.**

11) 65-дахи штурмовой авиационно полк—17-дохи гвардейскэ штурмовой авиационно полк болгогдоо—полкынь командир подполковник **Белоусов В. И.**

12) 6-дахи истребительнэ авиационно полк—18-дахи гвардейскэ истребительнэ авиационно полк болгогдоо—полкынь командир майор **Чертов С. И.**

Заагдаһан полкнуудта гвардейскэ тугууд барюулагдаха.

Советскэ Информбюроһоо

Мартын 8-ай үдэшын мэдээсэл

Мартын 8-эй туршалэ манай эрэгүүд фронтын хэдэн участогуудтэ дээрэ байлдаһаар урагшаа дабшаха зуураа хэдэн һуурин газарнуудые эзэлбэ.

Урда малэсагшаһанай ёһоор мартын 6-да 35 немецкэ самолет үгы хагдаһан бэшэ, харин 45 немецкэ самолет үгы хэгдэһэн байна.

Мартын 7-до 29 немецкэ самолет үгы хэгдэхэ. Манайхин 6 самолетоо гээгээ.

Мартын 8-да Москва шагаг хоёр немецкэ самолет унагаагаба.

• • •

Мартын 7-ой туршада манай авиацийн частынуд 5 немецкэ танк, сэрэг ба ашаа тээһэн 375 автомашинь, һомо хэрэгсэл тээһэн 100 ашаа, горючитай автоцистернэ, 25 ехэ буу, зенитно-пулеметно 6 үүр, 29 миномет үгы хэһэн ба гэмтээһэнһээ гаргаа һомо хэрэгсэлтэй оклад тэнэлхэ байсанай 60 морито сэрэгтые ба 3 рото шахуу ябган сэрэгтьень тараан сохиһон ба зарымыень үгы хэһэн байна.

• • •

Нүхэр Юшкевич командуйтай частынуд (Калининска фронт) 9 һуурин газарһаа дайсаниие үлэлэ гаргаад урагшаа дабшаха ябадалда түрэлжэлүүлһэр. Дайсанһаа булаан абаһан трофей соонь: 4 ехэ буу, 18 пулемет, 9 автомат, 21 винтовко, 30.000 гаран һомо, 2 миномет, 30 морин бии. Гитлеровецүүд эсүүгаад солдат ба офицерэе алуулжа ба шархатуулжа гээгээ. Плендэ абагшад бии. Фронтын энэ участок дээрэ сержант Игнатиин гэгшэ ехэ буугайнгаа мартэн бууданшаар дайсанай «Ю—88» гэдэг самолетые унагаагаа. Гурбан летчик плендэ абтаба.

• • •

Светскэ сэрэгүүд 16-дахи немецкэ армийе хүреэлэһэн сахаригаа улам улам үйтаруулжа байна. Чэгэ участок дээрэ дайсан болгобол хоёр батальон шахуу сэрэгэй күчеер контратажа хэе. Тэрээнийе мэнай ябган сэрэгшэд ба саныи батальон амжалтатайгаар гэлэргэнь сохибо. Дайсан болбол байлдаһанай болоһон газар дээрэ 550 шахуу солдат ба офицерэе орхёод гэлэргэ сухарибэ. Манай боецүүд добтолгоёо хүгжүүлжэ, 3 һуурин газарые эзэлээ. Онцоо нэгэ участок дээрэ үсэд шанга байлдаанууд болоожо байна. Тэндэ манай частынуд дайсанай бүхэжүүлэл пунктнуудай гарнизониие үгы хэнэ. В. гэдэг һуурин газарай түлөө болоһон байлдаанда лейтенант Кокауровай танк буудаха батарейн боецүүд танк буудалда немецкэ тоёр түхэр буу, 2 станковно пулемет үгы хэжэ 7 блиндаж һанларгаад, 150 немецкэ солдат ба офицерые хюдан һалгаһан байгаа.

• • •

Политрутай оролгоно нүхэр Максаковай сутэлбэри доро ябаһан бүлэг гвардеецүүд немецүүдэй ехэр бахижүүлэгшэдэй райондо 3 танкиар сүмэрэн ороо. Манай боецүүд амһар худалынь гранатануудые шидэжэ, ДЗОТнуудые зүрхэтэйгеер атаковална. 70 гаран гитлеровецүүдые буугаан алажа, дайсанай бүхэлтэй үүрнүүдые ниа һамна сохёо. Нүхэр Максаков хоёр нохин шархатабашье һаа байлгаанай газарые орхижо ошоогүй.

• • •

Украинада ябуулгаа хэжэ байһан нүхэр Ф. гэгшэн командалдаг партизанска отряд сейздынгее дайсанай ябуулгануудые хэһэн үедее 772 немецко-фашистска булимтарагшадые хюдан һалгаажа, 69 немецкэ автомашина, 24 мотоцикл үгы хэжэ, һомо хэрэгсэлтэй ба горючитай 5 складые галдажа, түмэр хартын 5 хүүрэг тэһэлһэн ба сэрэгэй ашаа тээһэн 5 эшелониие замһаа хаяжан үүгаагаһан байна. Партизанууд 100 морин, 120 замал, 4 стеноково ба 16 гар пулемет, 150 винтовко, олон һомо ба бусад сэрэгэй зоорин булаан абаа.

• • •

«Сухарицагаа манай дивизийн ехэ гэлтэгэ ороо. Танк буудаха манай батальон 3 рототой юм һэн. Рото бухэнгее 150 хүнтэй ба 12 үүр буутай баһаа юм. Мүнөө ротонуудтэ соонь 50—50 хүн ба 4—5 ехэ буу үлее. Миниий алба хэжэ байһан 11-дахи рото соо 25 солдаһаа олон бэшэ хүн үлэһэн байна. Солдатуудай һанаа сэдьхэл гутаруу дорой. Бүлгалаа үүр сухалнуудтаа болошоо. Солдатуудай болбол дайн яаар үнэ удаан ужигайрна гэшэб гэжэ дураа гутаһан ба хороо бусалһан ябадал гаргана»,—гэжэ 134-дахи немецкэ ябган сэрэгэй дивизийн 445-дахи полкын 11-дэхи ротоо плендэ абтаһан фельдфебель Христиан Брюскэ гэгшэ хэлээ.

• • •

«Бидэнэр аяар тайбан нэгэнье тушые үзэнэгүй бэшэ. Манда норинше, машинашье үгы болгошоо. Оролгуудтаа добтолго хэе. Бидэнэр арай гэжэ тэрьедэжэ ямаа гаргабди. Хамаг юумэ-э хаабди. Минии солдатска ниидэ ба 186 маргашье оролгуудай гарта ороо»,—гэжэ Фуда героиг байдаг еэрынгее есэгэдэ немецкэ лейтенант Рудольф Шрайбер гэгшэ бэшэнэ.

• • •

Харьковска областийн Блинцовско районой Доброволье гэдэг тосхоной гражданнуудаа акт зохёогоо. Тэрээн соогоо: «Гитлеровска банитнуудаа манай тосхонто байха тедее һургуули, МТС-эй конторо, Сельпогой магазин, почто, нутгалэй гэр, жилгой 2 байра, колхозуудай 2 конторо һэнгэрүгэбэ. Немецүүд 70 толгой үхэр, 30 хони, 80 гахай, олон тоото талыа ба галуу булаан абажа ергаа. Фашистска харе зоригуудаа манай тосхоной Товстогрей Андрей Федоровичые буучаа ядаа. Девятка Т. С., Нечепуренко Ефросинья ба тэрээнэй 12 нанаһтай хүбүүе, Горбач Л. З. гэгшэдые ба бусад олон үбгэд, һаагаа ба үхибүүдые сохиһон байна»,—гэжэ тэндэгэбэ.

• • •

Бакинска вагонно участогай токарь нүхэр Пикинин гэгшэ муфта ба гайканууудые точилгоно хаяагаайгаа нормые 1.050 процент гүйцэдхэе. Нормоорсо 4 час 16 минутэнэ хэхэ ёһотой байһан ажа, эзэлжээ нефтьмашинуудайгаа юулэлгые ба үгэлгые 30 минута соо нүүргэжэ нүхэр Янькин товарна бригада Баку станци дээрэ гайхамшагта рекорд байгуулба.

Мартын 9-эй үглөөнэй мэдээсэл

Мартын 8-ай бүтэнэ турша-та булаан абаба.

• • •

Немецкэ солдат Герман Нивенер гэгшэнэ ахадаа ябуулжа үрлеэгүй бэшэгынь олдоо. Герман болбол: «Манай рото бүрэн мүнөө үгы хэгдэе. 27 унтер-офицерһээ 25-нь алагдажа, хоёрынь шархагаа»,—гэжэ мэдээсэнэ.

• • •

«Намайе январиин 11-дэ румынска армида татаа һэн. Энэ үлэр сэрэгэй албанай газарта ёһотой базар (наймаан) болоо бэлэй. Баяшуулһаа эмгэлэ абаад сэрэгэй албанһаа сулеелгэ гү, али тылоной частынуудта оруулаг байгаа. Угыгайнгүдые үбшэнгэйшье һаань гү, али бее эрхэтэй дутуугайшье һаань алба хэжэ шагаа гэжэ тоолгоо байгта. Би болбол үбшэн мэргэе телефонойшье, саныншье тухай юушье медэхэгүй хүн байгаб. Тэд намайе комисси таагаа телефонист-сантшин гэжэ тоолгоо һэн. Советско-германска фронтоо би январиин һүүл багта ерээ һэм. Бидэнэрые ерэмсэрэмнай байлгаанда туужа оруулаа бэлэй. Мэнэй рото болбол ородой пулеметчинуудай торгодон һуудһан киритичнэ заводые 3 дахин атаковалха гэжэ һанаһан юм. Тэд айхабтар шанга буудалгануудаа угтагдажа, добтолхо бүридее олон хүнүүдэ алуулжа ба шархатуулжа орхёод гэдэргээ сухарилгат байгаабди. Тиихэлэ манда туһалажа болгон нэгэ рото немецкэ сапернуудые эльгэлгее бэлэй, тэд тэнэнэр юушье хэжэ чадаагүй. Ородуудай добтолго нэхэгдэн сапернуудтэ гэр соогуур хорлогоожо угдаһаань бүдүүлгэд, һүүлээрынь ородуудай түрилгэдэ тэсэнгүй тэрьедэжэ ариша һэн. Немецкэ офицерүүд биднэрые мүн сухарилсагты гэжэ захирда бэлэй. Бидэнэр арсаа һэжэ. Тиигэхэнэй нэгэ немецкэ офицер бүлаг румынска солдатуудай байһан гэр хүтэр граната шидэжэ юм. Гранатын хэлтэрхэйгэ дайрагдажа сержант Балтинтай хамта гутаһан хүн шархатаа. Немецүүдэй заншалга хэйн ба бэлэн муухай ябадаануудые тэнэнэ мүртэнь манай бүлаг соонь 11 хүн һуурийгаше сүдалгагүй, ородуудай егаһые хүлеэжэ, һайн дураараа плендэ орооһон солдат Пырву Димитру гэгшэ хэлээ.

• • •

Штейнбергда ба'һан һаагаһаан абаһан бэшэгынь немецкэ офицер Карл Арнольд гэгшэнэ олдобо. Тэр бэшэг соонь: «Хамаг бухы дулаан хубсаһанайнгаа зүйлнүүдые бүгэдээрее тушаажа ёһото» гэжэ, ши нуулаа һэн гүш. Шинии бусалга ерэхэ хүртэр хамаг юумыешни абажа һаг паахань. Һайн дураараа тээгүй хүнүүдэй юумые хүсеер бэшэн абаа»,—гэжэ бэшэгдэнэ байна.

• • •

Борисоглебскэ машинно-тракторна мастерскойн мастер С. Т. Самошин гэгшэ токарна, фрезерна, болторезна, расточно ба шлифовальна станогуудые шудалгаа, түмэрэй дарханай нэгэн хүдэлмэрилгэ гүйцэдхэжэ һураа. Нүхэр Самошин гэгшэ эдэ станогуудай аливн дээрэньшье нормоёо тэвүүлэн гүйцэдхэжэ. Энэ болбол урагшаа нарижуулгын хэлэн арбаад дурадхалнуудые оруулаа. Тэрээнэй һүүлшынь нарижуулга болбол шестерняа шүдэ гаргаха ябадалые хоёр дахин хурдадхагша арга болоожо үзэһэн байна.

ПРОФСОЮЗ—КОММУНИЗМЫН ҺУРГУУЛИ МҮН

Союзай член бүхэн үнэн сэхэ ажалай, үүсхэлэй ба баатаршалгын үльгэр жэшээ болохо ёһотой

Бүхы хүсэ ба шадабаряа үгэхөөр зоригжонхой

Бурят-Монголой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзынь эмхинүүд болбол эсэгэ ороноо хамгаалгын агуулахэ дайнай эхилһэн үе һоо хойшо эмнэлгын газаринуудай хүдэлмэрилгэнь сэрэгэй үеынхээр шэнэдхэн табилгые өөһэдынгөө гол зориго болгон, аялгэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд ые бэсэлүүлжэ ороһон байна.

Тиин, хэзээ-нэг хэгдахэ опе-ацион мэргэжэлтэ 23 врач һуугаа. Шуһаар тарилга хэхэ мэргэжэлые городой 79, районой 28 медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд шудалаа. Шуһаар тарилга хэхэ ба шуһанай шанарые тодорхойлгын техникэ шудалха курсые 210 медицинүүд дүүргэжэ гараһан байха юм.

Тэрэшэлэн оронойнгоо оборонын хүсэ шаглые улам бэхижүүлхэ хэмжээнбуулганууд медицинскэ ошин эургаануудта патриотическэ үндэр дэбжэлтэер үгэгдэн, амжалгатайгаар бэелүүлэгдэнэ гэбэл: оборонын фондо һаза бүри 49928 түхэриг оруулагдадаг.

Бүгдэ Улаан Армиингаа габьяа түгэлтэр боцүүдтэ альгаагыи тулада 5766 һаһаг элгэ түрэлэй нубсаһа бэлэгдэһэн байха юм.

Эд зүйл ба мүнгэнэй шүүгэрэнэ лотерейн билетые бүгы дээрээ һарынгаа салгагай 21,5 процентоор, тэрэ тоодо: областной больницынхид һарынгаа салигагай 21,6 процентоор, хүүгэлэй полеклиникэ—20,29 процентоор, Татбатгайгаарсын—23,4 процентоор. Кяхтынхид—24,2 процентоор захиһан байна.

Шэнэ жилэй үнэтэй үнэтэрэмүүлэн 78040 түхэриг, Улаан Армиин XXIV ойтой дүнгэмүүлэн 90206 түхэриг эзэлэн, үндэр габьяата хүбүүдтэ үнэн сэдьхэлэй юреелтэйгээр альгаһан байна.

Санитарна самолет бүтээлгэтэ 15630 түхэриг, «Эхэ орон» гэжэ танк үйлэбэрилэн гаргалгада 10030 түхэриг «Бурят-Монголой Эдир нарилт» гэжэ танкнуудые бүтээлгэдэ 7855 түхэриг, шуу хамтадаа—33515 түхэриг мүнгэн суглуулагдажа, туслайта газаргаа тушаагдаа.

Бурят-Монголой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзна эмхинүүд болбол сэрэгэй мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ оролдолго хэшээл гарган, нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулба. Үнгэрһэн 6—7 һарын турша соо медицинскэ 4175 хүдэлмэришэ ГСО-гэй, 2032 хүдэлмэришэд ПВХО-гэй нормонуудые үгэжэ, значогуудые абаһан байна.

Улан-Удын медицинскэ һургуулиин санашад профсоюзно-комсомольско урилгаанда город доторо негэдэхи бүүри эзэлһэнные тэмцэлгэхэ шухала болоно.

Тэрэнтээ гадна, нагай союзай 48 членүүд ажалшадай дунда агитационно-ойлгуулажжын хүдэлмэри ябуулна. Агитаторнуудые—врачууд нүхэд Бурушкина, Шорс, Коновалова, Белоногова, Коозягина, Гагин, Кузнецова ба бусад олонтоото тооцолоонүүдые ойлгосотой ба һонгроолтойгоор үнгэртөөд, түс хүдэлмэрээ үдэрһөө үдэртэ үргэдхэн ябуулжа ба"нэ.

Республикын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө бүхы хүсэ ба шадабаряа эхэ нанги ороноо хамгаалгын хэрэгтэ, үнөөтэ дайсаная үнэлөөрынь үгы хахын түлөө тэмцэлдэ сүм үгэхөөр зоригжонхой.

А. А. ТИТОВА. БМАССР-эй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй Союзай Обкомой түрүүлэгшэ.

10 гаран воскресник

Манай профсоюзна эмхи хадаа гитлеровскэ зэрлиг дээрмэшэдтэ эсэргүүсэн ашата эсэгэ ороноо хамгаалгын агуулахэ дайнай эхилһэн сагһаа хойшо өөрынгөө бүхы хүдэлмэрилэ фронтдо туһалха хэрэгтэ зориулан табиһан байна.

Тиин, оронойнгоо оборонын хүсэ шадалые улам арбидхаха фондо үнгэрһөн 6—7 һарын турша соо арба гаран мянган түхэриг мүнгэн оруулагдаа. «Социалистическэ Бурят-Монгол» гэдэг хүсэн түгэлдэр танкнуудые үйлэд бэрилэн гарталгада 1238 түхэриг бэлэглэбэ. Тэрэшэлэн манай членүүд арба гаран удаа воскресник эмхидхэн, өдэн мянгаан түхэригэй сэнтэй хүдэлмэри хэжэ, олоһон өдөөдө барагдаһ оборонын фондо үгэһэн байха юм.

Үнэр габьяата Улаан Армиингаа дорюун баатарнуудые хангахэ дулаан хубсаһанай элбэг дэлбэг резерв байгуулха ба бэлэгүүдые өлыгэхэ ябадалда халуун эдлбхитэйгээр цабцадаба.

Колхозуудд, совхозуудай тарилан ба хадалантайнь хүдэлмэридэ туһалха зорилгоор, манай коллектиивнэ 8 хүн хүдөө-аргахын машина зэбсэ.үдые шудалан, экзамен барижа, үглөө-шүнөөшье хүдэлмэсылгээр түгэс бэлэн болоод байна.

Гэхэ зуура, Месткомойгоо хүдэлмэридэ дүнгүй шуга эрэйнүүд үсөөн бэшэ бии. Жэшээлхэдэ, 1941 ондо үнэр бүри политическэ хөөрөлдөө хэдэг байһан аад, харин һүүлэй үеэ тэрэмнай мартагдашоо. Тэрэнтээ гадна, хүдэлмэришэдэй хоорондо батаһан социалистическэ мүрысөөнэй гүйсэдхэлүүд шэнэ жэлэй турһаар шалгагдаагүй. Эдэ нүтүүнуулаа дары усадхан, сэрэгэй үеынхээр хүдэлмэрилхэ—бицэнэй арюун уялга.

Д. ЖАМЦАНО. Бурмонторгын дирекцийн дэргэдэхи Месткомой түрүүлэгшэ.

Хүндэтэ зориго

Манай Местком хадаа Столовонуудай трестын харьяатай 8-дахи кустыг ажал ябуулдаг. Тус кустдахи 5 столовын хүдэлмэрилэгшэдэй олонхинь—90 хүн профсоюзай членэ оронхой. Өөһэдынгөө уялгануудта үнэн сэхэр хандажа, ульгэр жэшээ харуулагшад үсөөн бэшэ бии. Жэшээлхэдэ, повар Мясникова (18-дахи столово) эдеэ хоолой зүйлнүүдые эрэлим шанартайгаар бүйлнуулдаг гэжэ алдаршаһаар үнинэй. 17-дохи столовын ажахые даагшэ нүхэр Бурмакина оролдосотой ба шадамар талаараа онсорон шалгарба.

Тэрэшэлэн официанткануд нүхэд Андреева (1-дэхи столово), Беляева (17-дохи столово) гэгшэд захилнуудые түргөөр хангалаг ба ажалшадта культурнаар хандалаг—тус-тус хүдэлмэсылэгшэд мүн.

Тэрэнтээ гадна, столого бүгэдэ һара бүри 2 удаа хатыг гаргаг. Тэнэ тирүүшүүлэй дүй дүршэлые харуулдаг, дутуу дунданууды шүүмжэлдэг байха юм.

Гэхэ зуура, дурсагдаһан столовонуудай хүдэлмэрие бүхы дээрэнь абажа харабал, дутуу дунда нуд олон байна. Энэ хадаа бидэ нэртэ, Местком-ой членүүдтэ, ха баалаха байһанайнь элитэ.

Столовонуудта буйлуулагдадаг эдеэнэй шанарые улам һайжаруулха, социалистическэ мүрысөөнэй үүгэнөөр дэлгэрүүлхэ, сүдэлмэрилэгшэдэйнгөө шүдабаяа мэргэжэл ба гэгээрэл болбосоролые дээшэлүүлхэ, стахановецуудай дүй дүршэлые бүгэдэн шашабяа болгохо—эдэ хадаа бидэнэй хүндэтэ зориго болоно.

А. И. СУЗ"АЛЬНИЦКИЙ. Столовонуудай трестын 7-дохи кустын Местком-ой түрүүлэгшэ.

Соцмүрысөөнэй туг доро

Механизированнэ шэлэй заводой хүдэлмэришэд ба алба-аагшад—профсоюзай членүүд үйлэдбэрилгээ бүтээсые саг үгэлэжэ ажалшалхэ, эдэ о-он ба фронтдоо арюун шанартай продукци элбэг ехээр үгэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй туг доро жагсан, унаһан мэлгэйтэй абаһан үүлдэмэрилжэ байнад.

Жашээлхэдэ, машинно-ганьнай цехэй начальник нүхэр Шохин ба негедэхи нэгэй мастернууд нүхэд Матвеев, Мальцев ба Барышников гэгшэд абаһан үүлгэнуулаа амжалгатайгаар бэелүүлэн, үндэр бүрэгшэгээ даабаринуудые үлгэлэн дүүргэжэ. Тиин сэхэр ажалшалгын үльгэр жэшээ харуулнад.

Столярна цехэй (начальникынь нүхэр Воротынцев) залуу хүдэлмэришэн нүхэр Шунко гэгшэ февраль һарынгаа даабаринэ 238 процент түүсэлтөөд, март дотор бүри үндэр бүтээсэ түйлахаар зоригжонхой ажаллажа байна.

Зориго юуб гэхэлэ, Заводой Комитет хадаа эдэ нүхэд натриуудай арюун жэшээнүүдые бүхы хүдэлмэришэдтэ дамжуулан үгэжэ, заводоо бүхы дэрэнь стахановска болгохын түлөө тэмцэлдэ социалистическэ мүрысөөн улам үргэлжэлүүлхэ, түйсэдхэлнүүдынь үдэр бүри шалгаха шухала.

С. Мэлигеев.

Мартагдаһан местком

Улан-Удэ городтохя «Труд» артелиин өдөлой мастерскойдо хүдэлмэрилдэг аад. Буркоопинсоюзай дэргэдэхи Местком-ой мэдэлтэй байһан профсоюзай членүүд энэ жэлэй эхээр суглаа хэжэ, туслаар Местком тогтоон, нүхэр Н. А. Покровская гэгшые түрүүлэгшээр һунгаһан байгаа. Гэхэ зуура, тэрэнтээ хойшо 2 һарын үнгэрбэшье, энэ гэхэ юушье хэгдүй, хүдэлмэриин түсэбшьегүй. Нобшо гэгшээр нойрсожо үргэлжэлөөр.

Тус мастерскойн нэгэшье хүдэлмэришэн профсоюзна-комсомольско бүхэсоюзна үргэлдагаа хүбаалаагүй байха юм.

Местком-ой түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Покровская ингэжэ мэдүүлнэ: «Би январиин 23-да профсоюзай член болжо ороод, тэрэл суглаан дээрэ Местком-ой түрүүлэгшэдэ һунгагдаа һам. Юушье хөхсөө мэдэнэгүйб. Союзай обком-ой (түрүүлэгшэнь нүхэр Хамаганов) зүгһөө ямаршье заабари ба туһалгажа үгэнэгүй».

Партийна организацийн зүгһөө анхарал табижа, Местком-ойнгоо хүдэлмэрине һайжаруулга хэмжээ абаха хэрэгтэй. **Р. Байкалов.**

ХИЛЫН СААНАЬАА

Гитлеровецүүд фронтһоо тыл уруу эльгээгдэһэн бэшэгүүдһээ ехэдэ айна

СТОКГОЛЬМ, мартын 8. (ТАСС). Гитлеровскэ засагаархин хадаа советско-германска фронт дээрэ байһан солдадууд ба тэдэнэй бүлэнэрэй хоорондохи бүхы почтово хэлхээ холбоо усадхаа гэжэ энэ-нһээ урда тэ мэдэгдэжэ байгаа. Энэ хэмшээ-ябуулгын бии болоһон ушар шалтагаанние „Остдейчер Беобахтер“ газетэ тайлбарилан хэлэжэрхёо. „Бидэнэр хадаа фронт тээшэ бэшэхэдэ туйлай ехэ-эр нарилха ёһотой байнабди. Элдэб бэрхэшээлнүүд тухайда солдадуудтаа дуулгахадаа, тэдэнэртэ элдэб гашуудалтай зүйлнүүдые мэдэсэхэдэ бидэнэр болбол тэдэнэйнгээ дайшалхы хүсэл зоригые һуларуулдаг байнабди“,—гэжэ тэрэ газетэ бэшэнэ.

Хүн зон ба солдадууд фронт тыл хоёрой хоорондо почтово хэлхээ холбооной үгы болошоһондо ехэ эридээр дурагүйлхэдэг. Гитлеровскэ газетэнүүд болбол бэшэг дамжуулхада туйлай ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдодог гэхэ зэргээр тэрэ дурагүйлхэһэн ябадалые номгоруулха гэжэ оролдодог. „Зум харилсаанай бэрхэшээлнүүд дээрэһээ зүүн зүгтээшэ эльгээгдэһэн бэшэгүүд ехэ удаанаар ябана. Тыл фронт хоёрой хоорондохи холбоон ехэ муу. Энэннние һайжаруулхын тулада нилээд ехэ саг хэрэгтэй. Солдадуудай түрэлхид иимэ байдалые ойлгохо ёһотой. Зарим солдадууд полевой почто хүдэлмэрилдэггүй гэжэ гомдодог, тэд яахаб даа, иимэ гашуудалтай байдалые тэсэхэ хэрэгтэй“,—гэжэ „Остдейчер Беобахтер“ газетэ бэшэнэ.

Гитлеровецүүдтэ эсэргүү болгарска патриодуудай тэмсэл

СТАМБУЛ, мартын 8. (ТАСС). Болгарска патриодуудай гитлеровецүүдэй эзэрхэдаг ябадалда эрид шууд эсэргүцэлгэ боложо байна. Болгарска патриодуудай хадаа немецкэ сэрэгэй ашаануудые тэсэхэ хэбтэрүүлхэ ябуулгаар ехэ сүлеэлэй байдаг Русе-Варна хоёрой хоорондохи түмэр харгые тэһэ бута татаһан байна. Немецкэ солдадуудай һуужа ябаһан нэгэ поезд хүмэрээ гэжэ «Дневник» газетэ сонсолоһон байна. Руседэ нэгэ ашаанай поезд сэрэгэй хэрэгсэлүүдые тэжэ ябатараа усалгажа, паровоз ба хэдэн вагонуудынь бута хяа һүрэтоо.

Болгарска патриодуудай болбол немецүүдэй тулада хүдэлмэрилжэ байдаг предприятиинуудые шатална. Германска армиин тулада саа бүтээжэ байһан нэгэ мастерскойдо хэлэн дахин гал аюул болоо. София городто байгаа нэгэ столярна мастерской шаташаһан байха юм. Немецкэ солдадуудай байрлаһан гэр байрые шатаахэ гэжэ хэдэнтэ оролдоһон байна.

Дольна-Студена гэжэ тосхондо алуулһа малай тажээл хадагалжа байһан нэгэ склад сүм шаташаһан байна. Армиин тулада гүтэл оёжо байһан шоёр мастерскойе Силистридэ шатаажархёо. Тэнэ нэгэ миллион хоёр мянган левей (түлэрэгэй) эзэрэ гэмэлтэй. Хоол хүнэһэ хадгалаһан нилээд ехэ склад январиин 19-дэ Этрополдо шатаһаһан байна.

Зорюугын һаналаар унаштаар хүдэлмэрилһэн хүдэлмэришэдые болгарска засагаагшин хатаа хатуу шантаар хаһаанэ. Сливенска предприятиидэ хүдэлмэрилжэ байһан шудалмэришэн Хубов гэгшэ хоёр үдэр соо халаагаһангаа даа баринэ 30 процент гүйсэлхэһэгэй түлөө гэжэ сэрэгэй-полевой суудэ сүдэлүүлжэ 6 жэл түрүүлгэ һуухаар ба 10 жэлөөр эрхэ хаһагдаахаар шийдхүүлһэн байна.

Лиль городто германска агентые алаа

ЛОНДОН, мартын 8. (ТАСС) Рейтер агентствын дамжуулһана' ёһоор. Лилль городто германска тагнуулна алба ябуулжа байһан нэгэ эхэнэр тэсэгэн һаяхан алуулаа. Хэрбээ мартын 17 түрэр гэмтэ ноуурайнь бэрэгдэгүй һаа барагдаа байһан хадан олон хүнүүдые саналхабди гэжэ германска комендант сонсохо гаргаһан байна. Тиигэжэ хүн зонние хэһэхэ гэжэ оролдоһон байха юм.

СЭРЭГЭЙ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУДТА АМЕРИКАНСКА ПРОФСОЮЗУУДАЙ ХАБААДАЛГА

ВАШИНГТОН, мартын 8. (ТАСС). «Бээе хамгаалгаһаа ба сухарилгаһаа добтолгодо ороско, иллалта түйлаха зорилгоор амгалан һуу-һан үгэ зонние сэрэгшэ-арад болгон хубилгахын гулдаа» бүгы ороно ее оруулжэ айхабтар шуала байна гэжэ тэйлэдбэрилэн профсоюзуудай конгрессой түрүүлэгшэ Мэррей гэгшэ радиогоор үгэ хэлэлцэлэ мэдүүлжэ байна. Мэррей болбол фабрично-заводской комитетүүдые эмхидхэн байгуулхые тэйлэдбэрилэн профсоюзуудай конгрессэ ороһон профсоюзуудые урилгаа. Тэмцэлдэ хэлэн олон тэмцэ комитетүүд таданаа тэйлэдбэрилэн бүтээсые ехэдхэхэ ябалгалда нилээд ехэ туһалажа тэүгүлһэн байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Рено гэжэ заводые бомбодоһоной үрэ

ЛОНДОН, мартын 7. (ТАСС). Английска тагнуулай самолетуудаа Парижэ шадархи бомбодоһоной Рено гэжэ заводой һанзргалгаануудые буулгажа хэлэ хэдэн фотозурагуудые хэһэн байна. Тус заводой олон цехүүд һанзргаагдаа. Энэн дэрэһээ Германдта бүү зэбсэг бүтээхэ ябадалда горьтойхон хохидол болоһонинь ямбтай. Хүсэнэй станцие ба танк холбоо цех гэдэг хоёр үндэмэ шуулала объектнүүдынь ехэр гэмтээ. Хадан олон танкнуудыг хяа бала сохигдоо. Олохон цехүүд галла шатаба гэжэ Рейтер агентство мэдэсэнэ.

Цейлон арал дээрэ шэнэ сэрэгэй частьнууд Энэдхэгһээ ерэ

НЬЮ-ИОРК, мартын 8. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдэсэлэнэй ёһоор, хэдэн олон солдат, морьяк ба летчиуд Энэдхэгһээ ерэ гэжэ Цейлоной засагаархин сонсохоо.

Ливидэхи дайнай байдал

ЛОНДОН, мартын 7. (ТАСС). Ливийскэ фронт дээрэ эзэлхэн һахюулнуудай эзэлхэн тэмцэлдэгшэ. Сүлеэтэ французуудай колонно болбол хатуу шанга тулалдаһанайнгаа һүүлэ Феззанадахи дайсанай позициинуудые эзэлбэ. Агаарай байдалай муу байһан ябаа.а авиацийн ябуулганууные хизаарлабэ гэжэ дутын Востоготохи английска хүсэнүүдэй командованиин мүнөөтэрэй коммюнике соо мэдэсэгдэһэн байна.

Богонихон һонинууд

Английска ажалгай ба национальна алба ябуулгын министерство 41 наһа хүртэхи бухы эхэнэрүүдые бүриндэхын эрэ гаргаа. 1902 онһоо 1904 он хүртэх ба мүн 1922—23 онуудта түрэһэн эхэнэрүүд ойрын 4 һарда соо тиимэ бүриндхэлэ ороохо ёһотой.

* * *

Шархатаһан немецкэ сэрэгэй-хиимие тээһэн 3—4 санитарна поезд Норвегиэ үдэр бүри ерэжэ байнаг. Шархатаһан сэрэгэй-хиимие тээхэ вагонуудай дуталгаһан ушарһаа хэдэн олон пассажирска поезднуудыг ябахаяа болюулагдаа.

* * *

Британиэ (Болгари) үһан үгэлэжэ айхабтар бэрхэшэлтэй байдалые тохёолдуулаа. Тус городой бухы хүн зон нүүлгэдэг. Дунай мүрэгэй үһан айхабтараар нэмэжэ байна. Гамэлтэскэ үлэһэн хүнүүд бии.

* * *

Баруун Норвегиин хатан олон районуудта галзуу үбшэн дэлгэрээ.

Мартын 8. (ТАСС).

★ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНАЙ★ ★ФРОНТНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ★

Баруун-хойно боложо байгаа байлдаанууд

Эдэнэр мүнөө һаяхан Германиһаа ерэжэ, түрүүшынхээ дайшалхы нилалгаа гаргаһан немецкэ гарнизонно хоол хүнэһэ ба һомо хэрэгсэл парашютаар хаяжа үгэхэ дамжабари эзэнэртэ үгэгдэн юм. Тиигэжэ элэнэр нинтэгэ мэдэсэл, гадаргаа бусажа ошоогүй. Манай зенитчинүүд мэргэн буудалгаараа немецкэ самолеталые түгы хэжэ, тэрэнэй экипажай дайнай нэрэ зэргэ олохо гэһэн шүүсэлыень тасалдаһан байна. Мүнөө бууша Петер Егор ба бортмеханик Фриполин Шимонен гэгшэд—тэрэ байна. Самолеталыйгоо унахада экипажай 3 член гүмэр хэрэлдэнэр шаагдаагүй, харин тэхэжэ хосорбо.

—Яагаараг Россида ошотты гэжэ манай гурбан авиаторые зэмлэһан юм. Юун дээрэһээ боложо бидэнэрые ябуулһанинь эзэбсэн энэ ерэһэн хойнсо мэдэгдэбэ. Манай частынуудта тогтон соо ороһоон байгаа. Бидэнэр тэдэнэртэ туһалха ёһотой байһан аад, тэрэнэй бүтэмжэлүйдэжэ энэ болошоо, таанар хаагаа бэзэт, гэжэ Фриполин Шимонен хэлэнэ.

Һүүлэй үеэ «тогсон» гэдэг үгые түрүүшынхээ дуулаха бэшэбди. Энэ үгые нэлэнэ солдадуудта ба офицерүүдта хэлэгдэ болоо. Энэ үгын үдхань хадаа бэһэлэгдэлгые хэлэгдэ байба. Манай дээрэ хэлэһэн самолет болбол генерал Берзаринай сэрэгүүлэй байһан газарта унагаагдаһан юм. Һүүлэй үдэрнүүдтэ фронтын энэ участок дээрэ немецкэ авиаци декабрь ба январиинхидаа орходоо нэгэ багаг ехэ эдлэбхи гаргалаг болоо. Энэнь хадаа авиационно добтолго хэһэн ябуулга бэшэ, харин аюулда оросшоһон фашистска полкнуудые авиалха гэжэ илгэрһэн һэдэлгэ байна.

Үдэр бүри немецкэ летчиуд бэһэлэгдэшэһэн ошэлэтнэгээ гарнизонуудта һомо хэрэгсэл ба хоол унэдэ парашютаар хаяха гэжэ һаяхэнэ. Тэд энэнь юрдее бүтэжэ үгэнэгүй.

Манай боецүүд эзэрхэтэйгээр дайсанай тыл хүдэр оросо фашистска гарнизонуудые бэһэлэн, немецкэ эзэмдэгшэдые үхэлэй аюулда оруулжа эзэгнуудынь таһална. Мүнөө нүхэр Берзаринай сэрэгүүдэй дайшалхы ажабайдал нимэнүүд хэрэгүүдээр баян.

Үсэгэлдэр үшөө нэгэ ябуулга дуурэбэ. Дайсанай түшэт тулгуурн болоо томо узел хяа һамна сохигдоо. Согласгын айхабтар шанга ба ябуулгын түсэбэй айхабтар бодолтой байһан дэрэһээ энэ газар малтан хоргодоожо бэеэ хамгаалгта байһан фашистнуудай тон үсөөхэнинь хүлөө шэрэн гаража шадаа. Энэ түшэт тулгуурн болоо узелдаа немецүүд елээр найдаһан юм. Эдэнэр подполнууды хараглажа, бухы нанзгүүдые буудалгын чиргүүд болгожо, бухы талынуудые минировалаад, буугай һомонуудай оноо-лэтэг байба. Манай дээрэ хэлэһэн самолет болбол генерал Берзаринай сэрэгүүлэй байһан газарта унагаагдаһан юм. Һүүлэй үдэрнүүдтэ фронтын энэ участок дээрэ немецкэ авиаци декабрь ба январиинхидаа орходоо нэгэ багаг ехэ эдлэбхи гаргалаг болоо. Энэнь хадаа авиационно добтолго хэһэн ябуулга бэшэ, харин аюулда оросшоһон фашистска полкнуудые авиалха гэжэ илгэрһэн һэдэлгэ байна.

Үдэр бүри немецкэ летчиуд бэһэлэгдэшэһэн ошэлэтнэгээ гарнизонуудта һомо хэрэгсэл ба хоол унэдэ парашютаар хаяха гэжэ һаяхэнэ. Тэд энэнь юрдее бүтэжэ үгэнэгүй.

Манай боецүүд эзэрхэтэйгээр дайсанай тыл хүдэр оросо фашистска гарнизонуудые бэһэлэн, немецкэ эзэмдэгшэдые үхэлэй аюулда оруулжа эзэгнуудынь таһална. Мүнөө нүхэр Берзаринай сэрэгүүдэй дайшалхы ажабайдал нимэнүүд хэрэгүүдээр баян.

Үсэгэлдэр үшөө нэгэ ябуулга дуурэбэ. Дайсанай түшэт тулгуурн болоо томо узел хяа һамна сохигдоо. Согласгын айхабтар шанга ба ябуулгын түсэбэй айхабтар бодолтой байһан дэрэһээ энэ газар малтан хоргодоожо бэеэ хамгаалгта байһан фашистнуудай тон үсөөхэнинь хүлөө шэрэн гаража шадаа. Энэ түшэт тулгуурн болоо узелдаа немецүүд елээр найдаһан юм. Эдэнэр подполнууды хараглажа, бухы нанзгүүдые буудалгын чиргүүд болгожо, бухы талынуудые минировалаад, буугай һомонуудай оноо-лэтэг байба. Манай дээрэ хэлэһэн самолет болбол генерал Берзаринай сэрэгүүлэй байһан газарта унагаагдаһан юм. Һүүлэй үдэрнүүдтэ фронтын энэ участок дээрэ немецкэ авиаци декабрь ба январиинхидаа орходоо нэгэ багаг ехэ эдлэбхи гаргалаг болоо. Энэнь хадаа авиационно добтолго хэһэн ябуулга бэшэ, харин аюулда оросшоһон фашистска полкнуудые авиалха гэжэ илгэрһэн һэдэлгэ байна.

Нүхэр Кузнецовой часть добтолго хэхэ туһай захиралта абаад харгытай газараар түбэгтэй м-рш хэбэ. Хүр сагһан, нэмаг ой модон болоһон сүн ябаха гэжэ һанамаар бэшэ газарнуудаар боецүүд нэбтэрбэ. Байлдаһанай эхилхэдэ дайсан галзуу шанга-аар эсэргүүсэжэ, пулемет, миномет ба автоматнуудаар нүсэтэ буудилгануудые хэһэн байгаа. Дайсанай зэргэлэн хүрэнэ гарнизонуудай хүндэ ехэ бүгэнүүдшье буудалсаа. Тиигэбэшье һаань манай артиллеристнуд алтан солбо харуулжа сэгэ шагаалгаар дайсанай буудалгын үүрэгүүдые гы хэбэ. Гал дулэн боложо фашистска гүүрнүүд нурэн тенахгаа немецкэ солдат ба офицерүүдые хуурсаглан даранаһан байна.

Амгалгаяа нүүжүүлжэ нүхэр Кузнецовой часть үшөө хэгэн деревниин тулаа байлдааануудые эхилэв. Эдэ һуурин газарнуудшье бэһэлэцэбэ. Этэл энэ өөһэдынгөө ашаае Петер Егор ба Фриполин Шимонен гэгшэд асаржа ябаһан юм...

Немецкэ командованиин болбоо бэһэлэгдэһэн частынуудаа абаһыя тулада бүгы нүсөөр гаргана. Тэд энэнь бүтэхэгүй!

Л. Левшин.

Немецүүдэй тамирые бараһан сохилтонууд

БАРУУН-ХОЙТО ФРОНТ. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Манай сэрэгүүд дайсанай тамир тэнхээе бараһан, айлабтар шанга сохилтонуудые хэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ алуулһан немецкэ солдат ба офицерүүдэй олдоһон тэмдэглэл ба бэшэгүүд, мүн плендэ абтаһан сэрэгэрхинэй хэлэһэн үгэнүүд хадаа гаргасаше советско-германска фронт дээрэ үнэ упаан байһан немецкэ сэрэгүүдэй моральна нүсэл зэргэйнь мүүдэһанние гэрэлдэжэ үгэлэг бэшэ, мүн һаяхан ерэһэн резервнэ частынуудые гүсэл зоригой мүүдэһанние гэрэлдэжэ үгэлэг байна. Германска командованиин хадаа резервнэ частынуудаа мүнөө байлдаанда оруулжа баатай болоноой.

«Фашистска толгойлогшод тылдээ хороод байдаг гү, али армидта оросшье һаа мүн ли тылдэ хоргодоод байдаг зантай гэжэ Германиин хүн зон хоолоо дураа гутадаг. Урдань ямар нэгэ шалгаагаар армидта татагдаагүй байһан хүнүүдые мүнөө бүлтыень татажа эхилэв. Германиин хүн зон эдлэб арганар, фронтһоо ерэһэн солдадуудай хөөрэһэн дээрэһээ гү, али бэшэгнөө, Москвагай дэргэдэнөө ба бэшэшье оноо газарнуудыа немецкэ сэрэгүүдэй сухаригһанние мэдэгдэ болоо. Тиигэжэ айхабтар уруу хуруу ябалаг болоноой»,—гэжэ 5-дахи дивизийн 56-дахи полкын 8-дахи ротоо плендэ абтаһан ефрейтор Карл Гирлингер гэгшэ хөөрэйнэ байна.

56-дахи полкын 8-дахи ротодо ябаһан аад, алуулһан солдат Гердер Геберт гэгшэдэ олдоһон тэмдэглэл соонь ехэ һонирхолто барилгануудыг тэмдэглэгдэһэн байгаа. Тэрэ солдат гэжэ бэшэнэ:

«Январиин 18. Мулен (Франц). Энэ байрлагаяа болихогүй. Үсэгэлдэр улаа ерэ, манай дивизи Россиин уруу ябуулгадахаа гэжэ фельдфебель энэ үдэр телефоноор хөөрэлдэе һэн.

Январиин 26. Мулен. Үглөөдэр манай эшелон Мулинһаа мордохонь. Бидэнэртэ сананууды үгөө... Ильмень нуурай дэргэдэ дайсалгаяа болохо хабди. Юрбидэнэр болбол хабагай добтолго хэхэ ябалалда хэрэглэгдэхэ ёһотой байнабди.

Февралиин 8. Бидэнэрһээ 10—12 километрын газа та, эүүн ба баруун тэһээгэй, шанга урдаһаанай минометуудаар бидэнние буудана. Гэрэлтэлт һонгонуудаа нүүнгээ буудана. Урагшаа хушуурхэ оробоон позициндта байна гэжэ хабди. Ороодуудай мэдэгдэ соо ороошоо хабди. Бидэнэртэ ямаршье хуби заяан тулаха юм аалб даа!».

—Хүлеежэ байһан юумэнгай хуу бурууу һүрөө. Бидэнэртэ хэлэдэгтэнь ли арайшье адли бэшэ байба.—гэжэ 6-дахи полкын 6-дахи ротоо плендэ абтаһан ефрейтор Альберт Виндишь гэгшэ мэдүүлбэ.

И. Денисов.

НОМГОН ДАЛАЙ ДЭЭРЭХИ ДАЙН

АМЕРИКАНСКА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

НЬЮ-ИОРК, мартын 7. (ТАСС). США-гэй сэрэгэй министерствын коммюнике соо хэлэгдэнэй ёһоор, һүүлэй 24 час соо японско сэрэгүүд Филиппинидэ амаршье ешэбхи гаргаагүй. Субик (Лусон арал) заливта японско корабльнуудта американска самолетуудай ажалгатайгаар добтолго хэһэн дээрэһээ американска сэрэгүүдтэ эсэргүү добтолгоо нэн ваны һонгоосо гэһэн японско түсэбүүд, өдөрэ гэжэ багаахан барилгануудыг бии. Японско сэрэгүүдэй багахханууд бүлэгүүд таниуудтайгаар Городакалагтай ороонгэ (Филиппины) Миндоро арал дээрэ буудаһан байна.

АНГЛИЙСКА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ЛОНДОН, мартын 7. (ТАСС). Бирмидэхи английска командованиин коммюнике соо хэлэгдэнэй ёһоор, фронтын урда участок дээрэ Пегын ороондо айхабтар шанга тулалдаа нүүд болоожо байна. Японтон тунда гэлтэгэ ороо. Английска сэрэгүүд танк буудаха хэдэн ехэ буу ба сэрэгэй алгэб материалнуудые булаан абаба. Английска сэрэгүүдэй гэлтэ ехэ бэшэ.

Купангдахи (Тиигор арал) японтоной өөлэһэн мэдэсэрые австралийска авиаци амжалгатайгаар атаковалаа гэжэ австралийска командованиин коммюнике соо хэлэгдэнэ.

ЯПОНСКО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ТОКИО, мартын 7. (ТАСС). Официальна мэдэсэнүүдэй ёһоор. Бирмэдэ ябуулгаа хэжэ байһан японско самолетуудыг Иравади мүрэн дээрэ английска суднануудые атаковалаа.

Ява арал дээрэ японско самолетуудыг Голландска Энэдхэгэй сэрэгүүдые, танк ба пушка автомобильнуудые атаковалба. Самолетуудай оноо нэгэ соединени Бенкунгдахи аэродромые атаковалжа, газар дээрэ 8 самолетые үгы хэһэн байна.

Харюусалгата редакторай ороло-шо Ц. ГАНСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 2 зв.; секретариата и отдела партийной жизни—3-23; сельскохозяйственного—7-55; отделов пром. и транспорта и отдела писем— 5-07.

Бурят-Монголой ҮНЭН 2-до и нооур № 60

Н—2910

Типография издательства республиканских газет БМАССР.